

Írta: Palásti Gáborné és Lónárt Attila

A szakellátás átalakítása GYERMEKVÉDELEM B.A.Z. MEGYÉBEN

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Közgyűlés az elmúlt években kiemelt figyelmet fordított a gyermekvédelmi szakellátás törvény szerinti átalakítására, a megyében állami gondoskodásban élő gyermekek, fiatalok életkörülményeinek javítására. Ez nem kis feladatot jelentett, mert a megyében él az összes állami gondozott több mint 10%-a (2350 fő), a nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak 8%-a (25000 fő).

A Közgyűlés kezdettől fogva azt vallotta, hogy az intézményi neveléssel szemben elsőbbséget kell biztosítani a gondoskodásba bekerült gyermekek családban nevelésének. E nevelési feltételek biztosítása érdekében döntött a gyermekvédelmi szakellátás szerkezetátalakításának prioritásáról, az intézmény-családi nevelés megfelelő arányának kialakításáról.

Ezen elképzelés megvalósításához folyamatosan fejlesztette a nevelőszülői hálózatot. A tudatos fejlesztés eredményeként napjainkban 475 hagyományos és 55 hivatásos nevelőszülő családja neveli a gondozottak közel 50%-át. (1991-ben ez az arány 37% volt.)

A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a vérszerinti családból kiemelt, gondoskodásba vett gyermekek 50%-a nem nélkülözi a természetes családi közösséget neveltetése folyamán.

A nevelőszülőknél élők ilyen magas aránya országosan is jelentős szakmai eredménynek mondható.

A nevelőszülői hálózat fejlesztése mellett sor került egyes szolgálati lakások átalakítására, így azok feltételei alkalmassá váltak a családi nevelés biztosítására.

Jelenleg a gyermekvédelmi szakellátás szerkezetátalakításának legjelentősebb szakaszához érkeztünk, megkezdtük a nagy gyermekvédelmi intézmények lebontását, a kastélyok kiváltását. Ez elsőként Hernádvécsén valósult meg, ahol 5 lakásotthon (3 Hernádvécsén, 1-1 Garadnán és Novajidrányban) kezdte meg működését. Ez az esemény nagy jelentőségű a hernádvecsei lakásotthonban nevelkedők életében, valamint a megyei gyermekvédelmi szakellátás történetében is.

Az új körülmények között lakásonként 8-12 gyermek elhelyezésére nyílt lehetőség, a lakásokban dolgozók létszáma 5-6 fő. Ezzel a gyermekek és fiatalok ellátása alapvetően megváltozott. A régi kastély épület sötét, nagy termei helyett most világos, barátságos szobákban élnek, ahol életmódjuk, életvitelük a természetes családehoz hasonlatos. Megtanulják, gyakorolják azokat a praktikus ismereteket, alkalmazkodási formákat, konfliktuskezelési technikákat, amelyeket egy jól működő családban élő gyermek természetes módon elsajátíthat.

A lakásotthonok létrehozása, működtetése mérföldkő a megyei gyermekvédelmi szakellátásban, jelentős szakmai eredmény.

A személyi, tárgyi feltételek és egyéb körülmények már megfelelnek az új szakmai követelményeknek. A nevelőszülői hálózat fejlesztésével, a szolgálati lakások bevonásával és a lakásotthonok kialakításával elértük, hogy napjainkra az összes gondoskodásba utalt gyermek és fiatal több mint felének biztosítjuk a természetes család személyi-tárgyi feltételeihez közelítő körülményeket.

A hernádvécsei kastély kiváltásával párhuzamosan folyamatban van a nagy befogadó képességű alsózsolcai Gyermek- és Ifjúsági Otthon részleges kiváltása családi házakra és egy 40 férőhelyes kis intézményre.

E programok megvalósítását szakmai pályázataink minisztériumi támogatásával és a szükséges önkormányzati saját erő biztosításával tudjuk megoldani. A szerkezetátalakítás mellett szeretnénk segíteni a nagykorúvá vált, volt gondozott fiatalok lakáshoz jutását is. E célra a Megyei Közgyűlés önkormányzati saját forrást biztosított, és az elmúlt napokban 163 fiatal lakáshoz jutását segítő pályázatát nyújtotta be a minisztériumhoz.

Az elkövetkező évek legfontosabb feladata lesz a gyermekvédelmi szakellátás további átalakítása, a törvény és az új koncepció szerinti formák kialakítása 2002. december 1-ig.